

KINO

Mojca je ogrožena

Ponavljamo, spet in spet, trdovratno in nepovljivo: OTROŠKI KINO MOJCA bo — vse tako kažel — letošnja prva žrtev nesporazumov, nerazumevanja, predvsem pa (žal nekaznovane!) distributerske malomarnosti, imbecilnosti in pišmeuharstva! Za kaj torej gre?

Kot vemo (ali tudi vi veste, ljubi Tribunini bralci?), deluje na področju kinematografske Jugoslavije celih 18 (osemnajst) podjetij, ki se uradno in registrirano ukvarjajo z nakupom (torej tudi z izbiranjem, s selekcijo) in distribucijo filmov, domačih, predvsem pa tujih. Da bi tuje filme lahko kupili, hodijo njihovi (distributerski) predstavniki vsako leto v Rim, v Pariz in v London, po potrebi pa tudi v druga središča Zahoda in Vzhoda (tja bolj malo!) na posebje organizirane »preglede filmov«, kjer si sestavljajo svoje liste filmskih del, ki naj bi jih uvozili.

Kaj hočemo povedati? Na kratko: pri tem odbiiranju filmov za prihodnje leto pač pozabijo na naše najmlajše, na otroke. Pri tem kajpa pozabijo na dejstvo, da so otroci bodoča kinematografska publika. In tako ostanemo brez otroških filmov in zato je MOJCA pač ogrožena. Za zdaj si pomagamo z reprizami, pa s filmi, ki si jih sposojamo od tu in tam. Kaj bo jutri... kdo ve?!

Vseeno pa: še bomo ponavljali PEPELKO in SNEGULJČICO, še nas bosta zabavala TOM IN JERRY, zdaj pa tudi dva nova junaka risanega filma, sovjetski VOLK IN ZAJEC v kratkih filmskih bonbončkih, imenovanih LE POČAKAJ, ZAJEC TI!

Januar pa prinaša v ŠIŠKO (ki ga še zdaj po nemarnem imenujejo »revolver kino«) nekaj svežih poskusnih sapic. Namreč: mnogi kvalitetni filmi, namenjeni npr. dvoranam Union, Komuna ali drugim, grede nekako »mimo« Šiške, če si jih ljubitelji filma seveda posebej ne ogledajo. Poskusili bomo s filmskim »gostovanjem«, ki bo dejansko nadaljevanje predvajanja nekaterih filmskih projektov iz — denimo — Uniona v kinu Šiška. Tako bomo storili s filmom VABA (glavna vloga: Al Pacino), tako bo s filmom RJOVENJE in najbrž tudi z »oskarjevcem«, ameriškim filmom NA ZLATEM JERZERU.

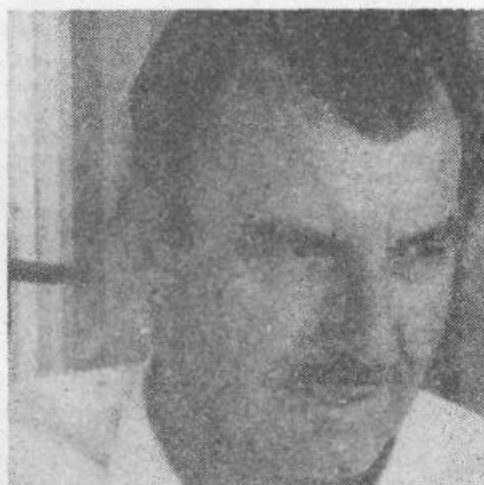
Naslovi za januar pa napovedujejo: ameriški film — katastrofo ZADNJA POZEJ-DONOVA AVANTURA (G. Kennedy), pustolovski film BRONCO BILLY (Clint Eastwood), akcijski film MOČ PETIH in druge. Pa — zadovoljen filmski januar!

Življenjska zgodba Alojza Ivaniča

Tudi pesem je domovina

Pogovarjati se z Alojzom Ivaničem pomeni doživljati posebno vrsto mirnosti. V besedah visokega, širokoplečega moža odzvanjajo izkušnje, zaslediti je klenost značaja, dobroto, vonj po redu, občutljivost do človeških stisk. Besede ne plamtijo, ampak tečejo enakomerno kot mirna globoka reka, od kraja uravnovešena z doživetji preteklosti.

● »Vidiš, jaz ne morem jadikovati, kako težko mladost sem imel. Naša družina je živela složno. Oče me je le enkrat udaril, posebnega obilja ni bilo, nismo pa stradali. V tistih časih smo dostojno živeli.«

● Rojstni kraj Alojza Ivaniča je Belči vrh pri Dragatušu v Beli krajini. To ozemlje so nekoč česale turške horde, posebno kadar so više na severu grabile sužnje in krvavega plena. Avstrijski cesarji so za čuvanje in svojo brezbriznost kasneje tudi na tem občutljivem ozemlju naselili uporna dalmatinska plemena. Dih žilave upornosti je očiten tudi v postopkih Alojza Ivaniča.

● »15-leten fantič sem se leta 1938 v Črnomlju pri Francu Strugarju začel učiti za kovača. Bil je resnično čudovit mojster, ki nas je naučil delati in nam vcepil delovne navade.«

● Plenkati s težkim kovaškim kladivom je mladi Lojz moral od 6 zjutraj do 8 zvečer. Obrtna šola enkrat tedensko se je začela ob sedmih, v prvem mraku, in se končala ob enajstih, v trdi temi. Najhuje je bilo poleti. Popoldne se je sonce uprlo v kovačijo in žgalo hrbte močnih mož, prsi in obraz pa je ozarjalo žgoče oglje. 1941 na svečnico je Lojz postal pravi kovač. Na čisto nedeljo so slišali za vojno, teden dni kasneje pa so v Črnomelj pripoteli Nemci. Ljudem je bilo mučno gledati begajoče pripadnike razsute jugoslovanske vojske. Kmalu so Nemce zamenjali Italijani.

● »Kričali so in se razlezi po kraju. Jaz sem do oktobra koval pri mojstru. Takrat sem zahteval večjo plačo. Znal sem že dobro presoditi, koliko ustvarim in koliko dobim. Lojz, je rekel mojster, dovolj imaš. Če ti ni prav, pa pojdi. Odšel sem k njegovemu sinu v Gradac pri Črnomlju.«

● Prve stike s partizanskimi aktivisti je Alojz imel spomladi 1942. Za odhod v partizane se takrat ni odločil iz prepričanja, ampak je odločitev botrovala upornost. Prepričanje je gradil kasneje. 9. januarja se je mladenič znašel v Cankarjevi brigadi. Takrat je bilo 14 vaških fantov srečnih. Tistega dne je bilo v Primskovem pri Grosupljem veliko jesti in piti. Brigada je pravkar likvidirala postojanko belih in fantje niso vedeli, da je miza tako bogato obložena le občasno. Alojz je potem sodeloval v različnih bitkah in nazadnje postal obveščevalec:

● »Delovali smo ob Kolpi in podatke zbirali tudi na Hrvaškem. Veš, v brigadi je bilo počutje varnejše. Obveščevalci pa smo navadno hodili sami ali v dvoje.«

● Brod na Kolpi. Dan lep, naloga obveščevalnega para zbiranje podatkov v Delnicah. Odvezala sta brod in prek reke. Prašna cesta, vas polna ustašev. Kot strela urno dirjanje nazaj. Vsa upehana se zavlečeta pod brod, odvežeta vrvi, moč vodnega toka premika plovilo k slovenskemu bregu. Črni klavci preklinjajo, a do živega jima ne morejo. Lahen dotik, obala. Kaj zdaj?! Samo glavo ven in bo zagrnelo. Kdo bo prvi poskusil srečo? Skok iz vode prek ceste. Borih 10 metrov do življenja!

● »Tovariš se je nenadoma odločil. Peklensko je zagrmelo, toda imel je srečo. Zdal sem bil jaz na vrsti. Kam? Levo ali desno? Sklenil sem v isto smer. Zdivjal sem iz vode v oglušujoče treskanje. Niso me pričakovali tamkaj, odnesel sem celo kožo. Kot da bi se ponovno rodil...«

● 5. maja 1945 je mladi 22-letni zastavnik strumno stal pred tribuno v Ajdovščini, na kateri se je zbirala prva slovenska vlada. 9. maja je prvič videl Ljubljano. Videl in doživel:

● »Od kod ljudem toliko rož, morje zastav. Navdušenja. Bilo je čudovito, omamno...«

● Avgusta istega leta iz Ozne prestopi v vrste Ljudske milice. Prvi komandir postaje milice Ljubljana Center. 100 miličnikov. Kasneje postaja milica v Šiški in začetek šolanja. 1946. leta poroka in pet let sta se z družico le redko videla. Vzganjanje miličnikov v Tacnu. Oblikovanje človeka. Nemara najlepši časi odgovorne službe. Tudi druge dolžnosti. 1973 upokojen kot višji inšpektor:

● »Zdal je bil čas spoznati vsakdanje življenje, samoupravljanje, odgrinjati tančico menihopoznanih skrivnosti organizacij združenega dela. Nekaj časa sem vodil Delovno skupnost skupnih služb v Kliničnem centru.«

● V vasi nad Tržičem sta s soprogo pred 10 leti kupila kos zemlje. Kupčijo sta sklepala v snegu, pomlad je pokazala golo skalo. Vendar sta si z žilavo vztrajnostjo zgradila nedeljski domek:

● »Aktiven počitek je nekaj vreden. Vidiš, srečen sem, kadar smo vsi skupaj. Tudi, če je tako, kot je. Dosegli smo vsi skupaj velik napredek in povem ti, da te svoje resnične svobode v pravem pomenu besede mi, Jugoslovani, ne bi hoteli zgubiti. Takrat bi bili kot eno.«

● Kajti, kaj je domovina? Spomin na vas pri Dragatušu. Večerna pesem vaških fantov. Ali pa nedeljski domek, dolina pod nogami. Ljudje, ki mirno spijo. Vse to je danes domovina Alojza Ivaniča. Nič posebnega, a do kraja naša.

Bogomir Šefc